

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU
AVRUPA'DA YÜKSELEN İRKÇILIK
VE İSLAMOFOBİ İNCELEME VE
ARAŞTIRMA
ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

—●—
25 Mayıs 2021 Salı

—●—
KONU

Kültür ve Turizm Bakanlığı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Abdullah Eren'in sunumu

25 Mayıs 2021 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.32
BAŞKAN: Hakan ÇAVUŞOĞLU (Bursa)

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Değerli milletvekili arkadaşlarım, Komisyonumuzun kıymetli üyeleri, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanımız; yeterli çoğunluğumuz vardır, toplantıyı açıyorum. (*)

17 Şubat 2021 tarihinde kurduğumuz Avrupa’da Yükselen Irkçılık ve İslamofobi İnceleme ve Araştırma Alt Komisyonumuzun 2’nci Toplantısı’nda bugün Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanımız Sayın Abdullah Eren’i dinleyeceğiz.

Öncelikle, Sayın Eren ve heyetine hoş geldiniz demek istiyorum.

Heyet üyelerini -önümüzde isimleri var- ben sizlere tanıtayım: Abdullah Eren, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanımız; Abdulhadi Turus, Başkan Yardımcımız; Adem Günaydın, Yurtdışı Vatandaşlar Daire Başkanımız; Fatih Nişancı, Hukuk ve İnsan Hakları Koordinatörü; Dilek Akdenizli Kocagül, Diaspora Araştırmaları Koordinatörü ve Ahmet Eroğlu, Uzman Yardımcımız. Hoş geldiniz tekrardan.

Değerli milletvekilleri, Avrupa ülkelerinde dışlanan ve ötekileştirilen, öz güvenleri rahnelenen, varoşlara mahkûm edilen göçmen kökenli ve çoğunlukla Müslüman topluluklara dönük olarak ortaya çıkan ve özellikle Fransa’daki son bölücülük yasasıyla devlet politikası hâline gelen yabancı düşmanlığı ve İslamofobi olgusunun ilk eldeki muhataplarından birini, buralarda yaşayan ve Türkiye’den çalışmak için oraya giden vatandaşlarımız oluşturuyor.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının bu alanda çok kıymetli ve değerli çalışmalarının olduğunu biliyoruz. Nitekim, şimdi dağıtılan raporlar var; bir tanesi, Yurt Dışındaki Türk Vatandaşlarını Hedef Alan Saldırılar 2020 Raporu. Ben, daha önceden intikal ettiği için ayrıntısıyla okudum. Yine “Yurt Dışı Vatandaşlar Hak ve Özgürlükler” adı altında bir diğer güncel raporu var. Bunu da burada inceledim, çok faydalı ve değerli bilgiler ihtiva ettiğini de ifade edebilirim. Bu bakımdan, biz istedik ki süreklilik arz eden ve yıllardan bu yana yapılagelen bu raporları tanzim eden Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımızın bu alanda yapmış olduğu çalışmalarını, değerlendirmelerini, tespit noktalarını bizatihi kendilerinden dinleyelim, hem Komisyon olarak istifade edelim hem de bizim yol haritamıza bir nevi rehberlik de oluştursun. O bakımdan burada Sayın Eren’e bu vesileyle söz vermek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, aynı zamanda bu toplantı gündemimizi ve saatini belirledikten sonra, Meclis gündemi de sonrasında belirlendiği için... Biliyorsunuz, Hâkimler ve Savcılar Kurulu seçimi var bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinde. Oradaki seçim süreci başladığında, buradaki toplantımızı bitirememiş olursak burada bir ara vereceğiz. Seçimin akabinde toplantımıza tekrardan kaldığımız yerden devam edeceğiz diyorum ve Sayın Eren’e sözü veriyorum.

Sayın Eren, kaç dakika sunumunuz acaba?

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Sayın Başkanım, otuz beş dakika civarında.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Otuz beş dakika civarında.

(*) Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Öncelikle sizin sunumunuzu dinleyeceğiz, akabinde üye arkadaşlarımızın varsa sorularını tevcih edeceğiz. Bu çerçevede toplantımızı tamamlamış olacağız diyorum.

Buyurun, söz sizde Sayın Eren.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; öncelikle bizleri davet ettiğiniz için çok teşekkür ediyoruz.

Avrupa’da Yükselen İrkçilik ve İslamofobi İnceleme ve Araştırma Alt Komisyonuna sunum yapmaktan dolayı çok mutluyuz. Bu konuyla alakalı farkındalığın artırılmasına bir katkı sağlayacağını temenni ediyorum.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı olarak 3 tane ana faaliyet alanımız var Sayın Başkanım. Birincisi, Yurtdışı Türkler Başkanlığı Türkiye’nin diaspora kurumu olarak yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın Türkiye’yle olan ilişkilerinin, Türk diline ve Türk kültürüne olan aşinalıklarının devam ettirilmesi, bulundukları ülkelerde statülerinin yükseltilmesi ve yine, İslamofobi, ırkçılık, zenofobi gibi saldırı durumlarında, bireysel ve kurumsal saldırılarda onların hukuki olarak yanlarında olabilmesi gibi önemli görevleri var. İkinci olarak da dünyanın farklı noktalarında soydaş akraba topluluklarımız var malumunuz ama hususen Balkanlar, Kafkaslar, Orta Asya, Kuzey Afrika, Orta Doğu, bu coğrafyalardaki bu kardeş topluluklarımız için eğitim ve kültür anlamında faaliyetler yürütmeye gayret ediyoruz. Son olarak da Türkiye’nin resmî burs programı olan Türkiye Burslarıyla dünyanın 180 ülkesinden en başarılı öğrencileri mülakat ve sınav yapmak suretiyle milletimizin imkânları, devletimizin bütçesiyle burslandırıyoruz ve bu öğrencilerle de Türkiye’de oldukları lisans, yüksek lisans, doktora süreleri boyunca birebir ilgilenmeye gayret ediyoruz. Bu 3 faaliyet alanımız içerisinde tabii ki hepsi birbirinden kıymetli fakat bir diaspora kurumu olmamız hasebiyle yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız öncelikli olarak gelmekte.

Ben de yurt dışındaki Türk vatandaşlarına yönelik İslam düşmanlığı saldırıları ve bizim bu konuda yaptığımız çalışmalara ilişkin bir sunum hazırladım. Sunumun akışında -tabii, öncelikle ırkçılık ve İslam düşmanlığı dediğimizde aşırı sağcı terör akla geliyor- küresel bir tehdit olarak aşırı sağcı terör ne demek ve bununla alakalı elimizde hangi veriler var, bunlardan bahsedeceğim. Daha sonra, İslam düşmanlığına ilişkin -ki Komisyonumuzun aynı zamanda isminde de bulunuyor- elimizdeki veriler neler, bu verileri nereden elde ediyoruz, bunlarla alakalı genel resmi size çizmeye çalışacağım. Yurt dışında Türk vatandaşlarımızı hedef alan spesifik saldırılarla alakalı da son iki yıldır bizim yürütmüş olduğumuz birtakım çalışmalar var. Bu çalışmalar neticesinde, artık elimizde gerçekten güçlü veriler oluşmaya başlıyor; onunla alakalı sizlere biraz bilgi vereceğim. Sonra, İslam düşmanlığı saldırılarında ve ırkçı saldırılarda ciddi bir raporlama sorunu var yurt dışında, kategorilerde sorunlar var, bildirimde sorunlar var; bunlarla alakalı Komisyonumuzun dikkatine bu hususu getireceğim. Son olarak da YTB’nin bu hususta yapmış olduğu çalışmaları sizlere arz edeceğim. Müsaadenizle başlıyorum efendim.

Tabii, malumunuz, yurt dışında bilhassa son yıllarda Avrupa ülkelerinde aşırı sağın ciddi bir yükselişe geçtiğini hepimiz biliyoruz. Siyasi olarak da Fransa’da Le Pen’in yükselmesinden, Almanya’da aşırı sağcı Alternatif Partinin tüm eyaletlerde milletvekili çıkarmış olması ve Parlamentoda temsil ediliyor olmasından, yine Avusturya’da sağcı Özgürlük Partisinin koalisyonlarda küçük ortak olarak yer almasından, yine İskandinav ülkeleri dâhil aşırı sağın siyasi olarak bu ülkelerde, Parlamentolarda makes buluyor, vücut buluyor olmasından ve bu siyasal temsilin de medya organlarında ve bu ülkelerdeki kamuoyunda maalesef aksisedasının olmasından ötürü son yıllarda bilhassa Avrupa’da bu ideolojilerin yükseldiğini görüyoruz ve bu ideolojilerin yükselişine paralel olarak medyada da buna ilişkin haberlerin çıktığını görüyoruz. Tabii, Batı medyasının da köpürttüğü bu İslamofobi, İslam düşmanlığı -aslında İslam korkusundan ziyade, İslam düşmanlığı demek daha doğru olur- eğilimleri

sadece Batı ülkelerinde siyasi ve toplumsal dengeyi ciddi şekilde sağa kaydırmakla kalmadı, maalesef, Müslümanlara yönelik hususens insan hakları ihlalleri de uluslararası kamuoyunun tepkisizliğine yol açtı. Bu kapsamda, son yirmi yıldır bilhassa Avrupa’da ırkçı ve İslamofobik saldırılarda, İslam düşmanlığı saldırılarında ciddi can kayıpları yaşanıyor. Hepimizin malumu, Avrupa’da “dönerci cinayeti” diye isimlendirilen, Alman polisinin içerisinde de uzantıların olduğunu bildiğimiz fakat aynı zamanda derinlemesine araştırılmadığını da bildiğimiz NSU cinayetlerinde 10 kişi katledilmişti; bunların hemen hemen çok büyük bir kısmı Türk’tü. Yine, geçen sene Hanau’da bir saldırı oldu, 1993’te Solingen faciası yaşandı nitekim, dört gün sonra bunun da bir yıl dönümü olacak. Sayın Başkanım, biz de Ulus’ta vatandaşlarımız bu konuda bilgilensin diye bir stant hazırlıyoruz, yakılan evin bir maketini yapıyoruz fakat bu konular genelde bireysel vakalar olarak görülüyor ve örgüt bağlantıları yeterince incelenmiyor.

Bu kapsamda, verilere baktığımızda, 2020 Küresel Terörizm Endeksi, bu endeks -birçok endeks var ama- bizim takip ettiğimiz en güvenilir endekslerden bir tanesi, Avusturalya merkezli Ekonomi ve Barış Enstitüsünün sekiz yıldır çıkardığı bir küresel terörizm endeksi. Bu endekste Batı ülkelerinde aşırı sağcı terörün son beş yılda yüzde 250 artış gösterdiğini, yine, ölümlerin yüzde 700 arttığını -Christchurch tabii, bunda çok ciddi bir etken, malumunuz 2019’da Yeni Zelanda’daki saldırı- ve maalesef, 2019 yılında da 89 kişinin aşırı sağcı terör neticesinde vefat ettiğini görüyoruz. Bu saldırıların yüzde 60’ı da örgüt bağlantısı olmayan “yalnız kurt” olarak tanımlanan kişiler tarafından yapıldığı söyleniyor, iddia ediliyor.

Yine, hemen, hafızamızı tazelemek açısından Londra’da Finsbury Camisi yakınlarında bir kişinin hayatını kaybedip 10 kişinin yaralandığı araçlı saldırı... Kanada’da Quebec City İslam Kültür Merkezi’nde 6 kişinin katledildiği, 18 kişinin yaralandığı bir silahlı saldırı... 2019 yılbaşı gecesi Almanya’da Ruhr bölgesinde göçmenlerin üzerine kasıtlı araba sürmek suretiyle 4 kişinin öldürüldüğü... Christchurch hepimizin malumu, Yeni Zelanda’daki saldırılarda 2 camide 51 kişi maalesef vefat etmişti. Almanya Hanau’da 4 vatandaşımız, 4 Türk yani hepsi Türk vatandaşı değil ama bu toprakların çocuğu olan 4 kişi hayatını kaybetmiş, totalde hayatını kaybeden kişi sayısı 9’du. Biz de oraya gittik Sayın Başkanım ve Hanau’daki hem cenazelere katıldık hem yürüyüşe katıldık. Maalesef, bunlar birkaç örnek fakat bunların, dediğim gibi, bu aşırı sağcı saldırıların genelde “yalnız kurt” olarak nitelendirilen kişiler tarafından yapıldığı iddia ediliyor. Kaldı ki böyle nitelendirilse dahi, bunların sosyal medyadaki bu genel aşırı sağla alakalı dokümanlardan, bu algıdan beslendiği de hepimizin malumu.

Aşırı sağın, terörün böyle bir genel özeti yaptıktan sonra İslam düşmanlığıyla alakalı veriler nasıl elde ediliyor ve İslam düşmanlığına ilişkin elimizde ne var, bununla alakalı sizi kısa bir bilgilendirmek istiyorum. Tabii, Müslüman karşıtı, İslam karşıtı saldırıları küresel ölçekte takip eden İslam İşbirliği Teşkilatının bir İslamofobi Gözlemevi var. Tabii, İslam İşbirliği Teşkilatının kuruluşu hepimizin malumu ve bu teşkilatın İslam düşmanlığıyla alakalı da ortaya koyması gereken performans hepimizin malumuyken maalesef bu Gözlemevi sadece yıllık raporlar yayınlıyor. Kasım 2020’de 13’üncü raporunu yayınladı, bu rapor da İslam İşbirliği Teşkilatının kendi kayıt sisteminden ziyade ülkelerde yayınlanmış rapor ve haberleri alıp derlemekten ibaret. Tabii, böyle yapıldığı için de genel saldırıların global istatistiklerine dair bir tablo veya analiz ortaya koyulamıyor. Örneğin, ben bu kadar sağcı saldırıdan az evvel bahsetmişken bu Gözlemevi raporunda dünya genelinde sadece 40 nefret suçuna yer verilmiş. Tabii, bunlar mahkemeye intikal etmiş ve sonuçlanmış nefret suçları olduğu için bu gözlem raporunda böyle kayıt altına alınmış ama burada İslam düşmanlığı saldırılarını raporlamakta genel bir sıkıntı olduğunu görüyoruz.

İkinci husus, AGİT tarafından, AGİT’in Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi tarafından nefret suçlarına ilişkin bir raporlama yapılıyor fakat burada da Müslüman karşıtı nefret suçlarının polis rakamlarını bildiren 15 ülke söz konusu ve ben birazdan sizlere detaylı arz edeceğim. Bu veriler de çok sağlıklı veriler değil işin doğrusu, Almanya gibi bazı ülkelerin verileri diğerlerine nazaran daha detaylı

ama genelde, mesela, Hollanda’da 2019 yılından beri bu veriler tutulmuyor, Belçika’da veriler çok düşük, sayılar. AGİT’in resmî raporları da ülkelerden alınan resmî veriler neticesinde ama bağımsız sivil toplum kuruluşları ya da kamuoyu tarafından elde edilen verileri biz bu AGİT raporlarında göremiyoruz; ona ilişkin bizim bir çalışmamız başladı, onu arz edeceğim.

Yine, bir başka, temel alabileceğimiz 3’üncü rapor da AB EUROPOL’ün Terörizm Durum ve Eğilim Raporu. Burada da İslam karşıtı saldırılarla alakalı çok küçük bilgiler, çok az bilgiler ve dolayısıyla, resmin tamamını vermekten uzak bilgiler yer alıyor. Dolayısıyla, İslamofobi, İslam karşıtlığıyla alakalı kapsamlı bir verinin üretildiğini biz ne İslam İşbirliği Teşkilatında ne AGİT raporlarında ne de AB’nin EUROPOL raporlarında görebiliyoruz. Dolayısıyla, bunların raporlanmasında ciddi bir sıkıntı yaşıyoruz.

Sayın Başkanım, kıymetli vekillerim; kabaca sağcı terör, İslam düşmanlığına ilişkin verilerin raporlanmasında sonra spesifik olarak hususen yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın uğramış olduğu saldırılara gelebiliriz. Bu kapsamda, son yıllarda yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın canına kasteden, evlerine, araçlarına, iş yerlerine yönelik saldırıların yanında yani ırkçı saldırıların yanında İslam düşmanlığı motifli saldırılarda da maalesef ciddi bir artış olduğunu görüyoruz. Biz bu konuda kurum olarak üç sene evvel -daha öncesine dayanan tabii çalışmalarımız var, biz on yıllık bir kurumuz- kurumun kendi bünyesinde veri tutmakla alakalı bir çalışma başlattık. Ondan önce yine bu tutulan verilerin derlenmesi, raporlanması gibi çalışmalar yapıyorduk, üniversitelere raporlar yazdırıyorduk. Biz bununla alakalı kurumda bir koordinasyon merkezi oluşturduk. Devletimizin ilgili kurumlarından Dışişleri Bakanlığımız, Diyanet İşleri Başkanlığımız, YTB’nin kendi bildirim hesapları, sosyal medya, medya ve Avrupa’da irtibatla olduğumuz STK’lerden derlediğimiz bilgileri yurt dışında vatandaşlarımıza yönelik saldırılarla alakalı bir rapor hâline getirmeye başladık. İlk 2019 yılında bu raporu sadece saldırıları endeksleyen bir rapor olarak çıkardık, fotoğraflar var nerede saldırı olmuş bunları raporlayan. Bu yıl itibarıyla, artık hem saldırı raporu hem de yurt dışında yaşayan vatandaşlara ve Müslümanlara yönelik insan hakları ihlallerini de bir rapor hâline getirdik. Onun ismine “İnsan Hakları Güncesi” dedik, sizin de önünüzde kırmızı başlıkta olan kitabımız. Bu Günce’den de birazdan bahsedeceğim. Bu yapmış olduğumuz çalışmalarda 2018, 2019 ve 2020 yıllarında yurt dışında yaşayan Türklere yönelik saldırılarda bir artış olduğunu görüyoruz. 2018’de 174, 2019’da 253, 2020’de de 389 saldırının yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza yönelik olduğunu görüyoruz. Burada, tabii, bir önceki yıllar daha az saldırı yapıldığından dolayı değil, bu çalışma neticesinde bize bu saldırıları bildiren kişilerin sayısının artmasından ve genel bir farkındalık oluşmasından dolayı bu saldırıların daha fazla raporlandığı görüyoruz ama bu rakamlar da çok az, onu da birazdan arz edeceğim. 2020 yılında 389 saldırıdan bahsettik. Saldırının detaylarına birazdan geleceğim, neyi kastediyoruz “saldırı” derken.

Müsaadenizle, 28 ülkede vatandaşlarımızı hedef alan bu 389 saldırının ülke dağılımına bakalım. Almanya 3 milyon insanımızın yaşadığı, bunların 1,5 milyon civarı Türk vatandaşı, diğerleri Alman vatandaşı, mavi kartlılar var, çifte vatandaşlar da var. Bu kapsamda, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın büyük bir kısmının olduğu ülke olması hasebiyle saldırılarda başı çekiyor yüzde 50’yle. Daha sonra Fransa 40 saldırı, yüzde 10’luk bir dilim; Avusturya 37 saldırı, yüzde 9,5’luk bir dilim ve İsviçre, Hollanda, Belçika, İsveç; böyle devam ediyor. Genellikle Avrupa ülkelerinin Almanya, Fransa, Avusturya, İsviçre, Hollanda saldırılarda başı çektiğini görüyoruz.

Sayın Başkanım, değerli vekiller; saldırıların motivasyonuna baktığımızda, burada, tabii, şunu ifade etmek lazım “Bu kategoride neye göre yaptınız?” dersiniz, saldırıların tabii motivasyonlarına, saldırılarda dernek camına, camiye, mezarlığa yazılan sloganına göre ve motivasyonuna göre bu kategoriye ayırdık. Ama şunu ifade etmek lazım: Irkçılık saikiyle yapılan saldırıların yani Türk düşmanlığı saikiyle yapılan saldırıların bir kısmının da aslında İslam düşmanlığı içerdiğini biliyoruz. Dolayısıyla, “ırkçılık” diye kategori ettiğimiz saldırıların bir kısmı aslında İslam düşmanlığı saldırıları.

Birazdan arz edeceğim, bizim şöyle bir önerimiz var: Belki Komisyonumuz kullanırken belki bu konuyla alakalı akademik literatürde bu konunun paydaşları “Müslüman karşıtı ırkçılık” diye bir tabir kullansa çok daha kapsayıcı olabilir diye düşünüyoruz çünkü antisemitizme ilişkin raporlamalarda hem Yahudilik... Yahudi biliyorsunuz hem etnisite hem de dine bağlı, dolayısıyla hepsini kapsayan bir raporlama yapıyorlar onlar. Biz Türklere karşı yani Türk vatandaşlarına karşı “ırkçılık saikiyle” veya “Müslüman oldukları için yapılan saldırılar” diye aslında ayırıyoruz ama bunların totali belki “Müslüman karşıtı ırkçılık” diye nitelendirilebilir. Bu kapsamda İslam düşmanlığı saikiyle 192 saldırı, ırkçılık saikiyle 162, tabii PKK’nın saldırıları var, PKK terör örgütünün zaman zaman.

Sayın Başkanım, 2020 yılında Karabağ Savaşı’ndan dolayı Ermeni diasporasının, Ermenilerin zaman zaman derneklerimize saldırıları oldu. DEAŞ’ın bir hareketliliği var. Yine, “halk cephesi” diye tabir edilen DHKP-C’ye bağlı Avrupa’da bir örgütlenmenin, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın derneklerine yönelik az da olsa saldırıları olduğunu görüyoruz.

Tabii, saldırıların bilançosuna baktığımızda, 2020 yılında 3’ü bıçaklanmalı 36 yaralı olduğunu, 4’ü Hanau katliamında 5 vefatımız olduğunu, 12 asılsız bomba ihbarı olduğunu; işletmelere, camilere, konutlara, meskenlere, okul, dernek ve araçlar da olmak üzere, 25 kundaklama olduğunu da görüyoruz. Burada, tabii, nefret söylemlerine dikkat çeken bir husus, İslam düşmanı, ırkçı tehdit ve hakaret içeren mektup ve tacizler ve her cuma istisnasız bir iki camiye bomba ihbarı, cumadan evvel caminin boşaltılması, bomba taraması yapılması. Dolayısıyla, bunlar, burada yazmadığımız fakat benim şifahi olarak iletmek istediğim diğer saldırı türleri diye nitelendirebiliriz.

Sayın Başkanım, yurt dışındaki Türk vatandaşlarını hedef alan saldırıların türlerine baktığımızda ise, ilk sırada nefret söylemi ve tehdidi görüyoruz. Tabii, nefret söylemi ve tehdidin içerisine biz neleri dâhil ettik? Medya ve sosyal medya üzerinden tehditler, elektronik posta veya posta yoluyla camilerimize, derneklerimize, farklı derneklerimize de gönderilen hakaret ve tehditler, asılsız bomba ihbarları, -slyatta bir fotoğrafını koyduğumuz- zarfın içerisinde mermi göndermeler, “Asla güvende olmayacaksınız.” gibi yazılarla tehdit etmeler; bunları nefret söylemi ve tehdit içerisinde değerlendirdik. İşte, şahıslara saldırılar var, 37 tane; kundaklamalar var, bilhassa derneklerimize. Fiziksel saldırıları da; camilere, mülklere, araçlara, derneklere, işletmelere, dış temsilciliklerimize, başkonsolosluklarımıza, mezarlıklarımıza ve az da olsa okullara saldırılar diye nitelendirdik. Bunlar da bu saldırılardan bazılarının fotoğrafları, 2020 yılında yapılan, domuz kafası bırakma gibi, molotofkokteyliyle duvarlara ve kapılara zarar verme gibi. Genelde yurt dışındaki vatandaşlarımızın karşılaşmış olduğu “rutin” diye tabir edebileceğimiz saldırı türleri böyle olmakta.

Sayın Başkanım, tabii, konuşmamın girişinde de arz etmiştim, gerek sağcı terörün raporlanması gerek İslam düşmanlığına ilişkin verilerin toparlanması gerekse yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza hususi yapılan saldırıların raporlanmasıyla alakalı biz bir indeksleme ve raporlama sorunu olduğunu düşünüyoruz, kendi çalışmamızı da bu kapsamda başlattık. Burada veriler arasında bir tenakuz olduğunu ben birazdan size göstereceğim. Tabii, burada birçok saik var ama şu 3 maddeyi ben sizinle şöyle paylaşabilirim: Öncelikle, saldırıya uğrayan kişiler, vatandaşlarımız bildirmekten çok çekiniyorlar. Yapılan anketlerde -ki biz de geçen sene bir anket yaptırmıştık- bir ayırmıcılıkla karşı karşıya kalan kişilerin yüzde 20’si, beşte 1’inin ancak yapılan saldırıyı ilgili mercilere bildirdiğini biz bu ankette tespit ettik. Hatta kim bunlar? Müslüman sayısının fazla olduğu ülkeler; Almanya, Fransa, Avusturya gibi, hatta Polonya gibi. Biraz daha kuzeye de gittiğimizde veya işte, Finlandiya, Letonya gibi ülkelerde bu oranların yüzde 5’in altına düştüğünü görüyoruz. İnsanlar bildirmiyor, bunun çok farklı saikleri var, sebepleri var. Polisle muhatap olmak istemiyor, geçiyor gidiyor, başına dert almak istemiyor. Bunu bildirdiğinde -daha önceki örneklerde- polislerin bunu nefret suçu olarak kayda girmediklerini, adi bir suç olarak değerlendirdiklerini daha önceki örneklerden gördüğü için bildirmek istemiyor gibi.

Başkanım, ikincisi, yasal takip. Bildirse dahi bunun kendisi için bir külfeti var, avukat masrafları devreye giriyor ve yasal takip konusunda kurumsal bir mekanizma yok yani. Tüm yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız bir hak mahrumiyetiyle karşı karşıya kaldığında onları yasal takip olarak destekleyecek bir mekanizmaya ihtiyacımız var, biz ona yönelik de bir çalışma başlattık kendi bütçemiz çerçevesinde. Ama ikincisi yasal takibin yapılması. Başkonsolosluklarımızda hukukçularımız var, bunlar tabii ki ilgileniyor ama gün sonunda mahkeme masrafları, avukat masrafları, insanlarımız çok uğraşmak da istemeyebiliyor.

Üçüncü olarak da, arz ettiğim gibi, polis, genellikle bu saldırıları nefret suçu olarak kayda geçmiyor, onunla alakalı da birazdan bilgi paylaşacağım. Tüm bunların çerçevesinde, biz polisin bu arada bu suçları nefret suçu olarak değerlendirmedigine ilişkin Avrupa Komisyonunun ırkçılık ve hoşgörüsüzlüğe karşı bir komisyonu var, orada da bu sıklıkla bildiriliyor yani polislerin, kolluk kuvvetlerinin bu konularda gerekli hassasiyeti göstermediğini onlar da söylüyorlar.

5 büyük Avrupa ülkesinde -Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda, Avusturya- biz derneklerle... Bu konuda hep çalışan derneklerden aldığımız verileri paylaşıyorum. Sadece bu 5 büyük AB ülkesinde son beş yılda yerel STK'lere -isimlerini de paylaşacağım- yansıyan 15 binin üzerinde İslam düşmanı vaka var, 15 binin üzerinde. Fakat AB Temel Hakları Ajansı, sadece son beş yıl değil, son sekiz yıl içinde AB üyesi tüm ülkelerde, 28 ülkede 206 İslam düşmanlığı var diyor. Tabii, burada hani biz arkadaşlarımızla bu konulara bakarken AB Temel Hakları Ajansı dava süreci kesin hükme bağlananları İslam düşmanlığı vaka kaidesi olarak geçiliyor ama diğer taraftan, saldırılar, açık İslam düşmanlığı motifıyla yapılmış saldırıların da bu kapsamda değerlendirilmesi lazım.

Avusturya'da "Dokustelle" diye bir dernek var bizim temasta olduğumuz ve Türklerin içinde bulunduğu, bu konularla alakalı çalışan insan hakları aktivistlerinin olduğu, Avusturya verilerini bunlar tutuyorlar. Fransa'da CCIF var, maalesef Macron'un son dönemdeki politikalarıyla Başkanım, kapatılan bir dernek bu, Müslümanların içinde olduğu baskıdan dolayı. Belçika'da CCIB var. Almanya bu konuda dürüst olmak gerekirse diğer Avrupa ülkelerinden pozitif ayrışıyor, Almanya'nın İçişleri Bakanlığının yıllık yayınladığı raporlar, diğer ülkelerde olmayan ciddi raporlar ve biz de onların verilerini kullanıyoruz, bu konuda tabii ki yine çok eksik ama Hollanda'da, Belçika'da olmayan bir raporlama sistemi var -birazdan arz edeceğim- Hollanda'da bir STK bu verileri tutuyor.

Dolayısıyla, biz, 15 binin üzerinde İslam düşmanlığı vakası varken, AB tarafından bu 206 olarak farklı kategorizasyondan dolayı nitelendiriliyor. Almanya'nın İçişleri Bakanlığının siyasal suçlar raporu, az evvel arz ettiğim rapor, bunlar 2020 yılında mesela antisemitik nefret suçları 2.351 olarak kayda geçti, İslam karşıtlığı suçları ise 1.026 ama en azından Hollanda'da, Belçika'da, Fransa'da olmayacak şekilde Almanya, kendi İçişleri Bakanlığı üzerinden böyle bir İslam karşıtı suçları raporlayan bir raporu bizle paylaşıyor.

Tabii, son beş yılın rekoru bu 1.026 vaka, sunumda arz ettiğimiz. Burada 17.617 ırkçı suçlar ve yabancı düşmanlığı motivasyonu suçlar diyor Almanya İçişleri Bakanlığı fakat biz biliyoruz ki bu kategorilerde aslında şöyle bir tenakuz var: Bu ırkçılık, ırkçı suçlar ve yabancı düşmanlığı denilen saldırıların aslında bir çoğu da İslam düşmanlığı motifıyla yapılan saldırılar. Dolayısıyla, aslında bunların içinde de çok ciddi sayıda İslam düşmanlığı saldırıları olduğunu biliyoruz. 1.026'nın da gerçek tabloyu yansıtmadığını biliyoruz ama diğer ülkelere nazaran bu rapor, bize en azından Almanya'nın geneline ilişkin bir kanaat veriyor. Hollanda bildiğim kadarıyla 2019 yılından beri böyle bir rapor çıkarmıyor da. Dolayısıyla, raporlama sorunu önümüzde duruyor Sayın Başkanım, bunu dikkatinize getirmek istedim.

Fransa’da kapatılan az evvel bahsettiğim dernekler, Fransa’da resmî polis kaydı 204 fakat bu derneğin kayıtlarına göre 789 saldırı yapılmış, Avusturya’da resmî polis kaydına göre sadece 6 fakat Dokustelle’ye göre 1.051. Belçika’da ve Hollanda’da bu saldırıların kayıtları tutulmuyor ama Belçika’da 290, Hollanda’da da 47 tane saldırı olduğunu biliyoruz.

Sayın Başkanım, kıymetli üyeler; bu genel çerçeve içerisinde, aşırı sağ, İslam düşmanlığı, vatandaşlarımıza yapılan saldırılarla alakalı bu tablo ve bu raporlamadaki sıkıntılar neticesinde biz YTB olarak bu genel tabloyu verdikten sonra neler yapıyoruz ve neler yapmaya çalışıyoruz, onunla alakalı sizleri bilgilendirmek istiyorum.

Tabii, insan hakları çalışmalarımızda hak ihlalleri ve nefret suçlarını raporlama ve takip için bu işin Avrupa merkezli, bağımsız yapılar tarafından çalışılması çok önem arz ediyor. Biz YTB olarak bir raporlama yapıyoruz. Nitekim, bizim 2019 yılında Almanya’daki Türklere yapılan saldırıları, Almanca çıkardığımız raporu Sayın Cumhurbaşkanımız, Merkel’e de takdim ettikler “Bu konuyu dikkatinize getiriyoruz.” diye, ben de görüşmedeydim fakat nihayetinde bir devlet kurumunun raporu bu bizim çıkardığımız. O da çok kıymetli fakat Avrupa merkezli, içinde Türklerin de olduğu, Müslümanların da olduğu bağımsız yapıların çıkaracağı raporlar ve bunların AGİT gibi BM’nin farklı alt kurumlarında “side event”lerle yan “event”lerle desteklenmesi çok kıymetli görünmekte. Biz bu anlamda kendi bünyemizde bir çalışma yapıyoruz, saldırı raporları çıkarıyoruz, günceler çıkarıyoruz, İngilizce, Fransızca, Almancaya da çevirdik bunları fakat “hate and extremism litigation and prevention” help prevention.com diye bir site şu an itibarıyla bitmek üzere; bitti, kullanıma alıyoruz.

Burada, Sayın Başkanım, temel eksiklik; tabii, her raporlanan saldırıya da itimat etme hususunda tereddütlerimiz var ama en azından insanlarımızın bir saldırıya uğradığı zaman sosyal, dijital medya üzerinden ve internet imkânlarıyla bunu raporlayabileceği bir site olsun istiyoruz yani girsin, Avrupa’nın neresinde nasıl bir saldırıya uğradı, onu raporlasın ve o raporladıktan sonra bunu gönüllü bir STK yapısıyla, avukat ağıyla biz Avrupa’da bunun takibini yapabilelim diye. Dolayısıyla, bu site üzerinden bizim amacımız insanların uğradıkları saldırıyı bu siteye bildirmeleri, nerede olduğunun, hangi tarihte olduğunun, ne yaşandığını bilmemiz ve ilgili yerdeki sivil toplum kuruluşlarımızla, mesela, avukat ağıyla bu konuyu takip edecek olmamız ve bizim de saldırılara ilişkin elimizde veri olması. Bu konuda bu siteyi YTB’nin kendi desteklediği bir site olacak, yakın zamanda bitirmiş durumdayız farklı dillerde; daha çok İngilizce, Almanca. Böyle bir site -sağda olacak şimdi- “combeting hate” diye, Türkçe değil biraz yabancı dilde yaptık ama bunun Avrupa’dan STK’lerimiz tarafından sahiplenmesi çok önemli.

Diğer taraftan Cenevre’de bir uluslararası düşünce kuruluşu, bu konuyla alakalı bu konuyu çalışacak Cenevre bu işin merkezinden bir tanesi çok önemli görüyoruz bu hususu. Biz destek oluruz bir kamu kurumu olarak ama bağımsız bir düşünce kuruluşunun bu konuyu sadece insan hakları özelinde...

Sayın Başkanım, Avrupa’ya gitmişsinizdir, giden vekillerimiz vardır. Çok kıymetli derneklerimiz var, cami derneklerimiz var, hepsi başımızın üzerinde, hemşehri derneklerimiz var, farklı siyasi görüşte olan derneklerimiz var; hepsini biz kucaklamaya çalışıyoruz, inanın hepsiyle gittiğimiz de görüşüyoruz, hiçbir ayrım gözetmiyoruz fakat bizim uzmanlaşmış derneklere ihtiyacımız var. Yani insan hakları ve ayrımcılıkla uğraşan bir dernek, çevreyle uğraşan bir dernek, Türklerin yaşadığı sıkıntılarla, eğitim sorunuyla uğraşan bir dernek. Bugün, tabii, bu konu toplantının konusu değil ama Almanya’da çok ciddi bir eğitim sorununuz var Türkler olarak. Eğitim derneklerine, bu konuyla ilgilenen eğitim derneklerine ihtiyacımız var. Bu anlamda, biz de insan haklarıyla alakalı böyle bir düşünce kuruluşunun altlığını yapmaya çalışıyoruz.

Son olarak da kendi bünyemizde “haklarguncesi.ytb.gov.tr”de de birazdan arz edeceğim; yurt dışında yaşayan Türklerin ve Müslümanların uğramış olduğu insan hakları ihlallerini biz raporlamaya başladık, saldırıları değil, saldırıları zaten bahsettim, bir de ihlalleri. Bu ihlallerin çok detayları var; ikametle alakalı, eğitimle alakalı, iş hayatıyla alakalı, ayrımcılığa uğranabilecek bir çok husus var. Yalnız şöyle bir şey yapıyoruz -kitabımız da görebilirsiniz, raporumuzda- olumluları da bahsediyoruz, olumsuzları da bahsediyoruz, birazdan arz edeceğim. Bunu da sitemizde kullanıcıların faydasına açmak istiyoruz. Bir de bu konuyla ilgilenen akademisyenler var, sivil toplum insanları var. Onları da bu konuya paydaş yapıp “Gelin, bizde böyle bir bilgi var, bundan faydalanın.” “İşte, 389 saldırı olmuş. Bunu raporunuzda kullanın.” veya bakın...

Biz bu insan hakları güncesini yaparken Sayın Başkanım, hak ve özgürlükler güncesini, bizim kurumumuza Avrupa’dan gelen, anadili Fransızca, anadili Felemenkçe, anadili Almanca olan arkadaşlarımız var. Onlar tek tek gidip Almanya’da, Fransa’da eyaletlere kadar, yerel meclislere kadar, yapılan uygulamaları çıkarıp veya işte, meclislerin, Federal Meclisin, Bundestag’ın kanunlarını, mevzuatlarını çıkarıp oradan Müslümanlara yönelik hususlarla alakalı raporlama yapıyorlar.

Hak ve özgürlükler güncesi, 19 Batı ülkesinde bu çalışmayı yaptık, 281 kayıt önümüze düştü. 110 tanesi olumlu -olumluları da bildirdik- 171 tanesi olumsuz. Bunlar nedir Başkanım? Yasal ve idari düzenlemeler veya hak ihlali niteliğindeki vakalar. Mesela, Almanya’nın bir eyaleti -unuttum- Hristiyan Demokrat Partisinin içerisinde bir Türk Müslüman aday oldu, meclis adayı ama parti -Hristiyan demokratların partisi, bölge de ideolojik olarak biraz sert bir bölgeydi- o adayın, Türk adayın Hristiyan demokratlar adına temsil yeteneğinin olmadığını düşündü ve bir baskı neticesinde onu istifa ettirdi. Mesela, biz onu olumsuz bir şey olarak oraya kaydettik. Eğitimle alakalı var, seyahat özgürlüğüyle alakalı var. 17-18 tane farklı kategorimiz var. Bunu da Avrupa Birliğinin kendi içerisindeki insan hakları ve özgürlükle alakalı bir kategorizasyonu var, ona istinaden yaptık.

Ülke raporlarını şu cihetle koydum: Daha önceki yıllar kurum olarak üniversitelerimize -ki bu çalışmayı tekrardan başlattık- ülkelerin yıllık insan hakları raporlarını yazdırdık, 2014’te, 2015’te, 2016’da, 2017’de. Bir dönem ara vermiştik, şimdi, biz tekrardan hem kendi bünyemizde kurum olarak bir birim oluşturduk, kendimiz çıkarıyoruz hem de üniversitemizin bu konudaki kapasitesini desteklemeye çalışıyoruz.

Son kısımda da, müsaadeniz olursa, Yurtdışı Türkler Başkanlığının insan haklarıyla alakalı yaptığı çalışmalara değinmek istiyorum. Avrupa’da 3’üncü ve 4’üncü neslimiz var çok iyi eğitim alan, zaten Parlamentomuzda vekillerimiz var farklı siyasi partilerden, Avrupa’da çok iyi yetişmiş insanlarımız var. Biz hukuk okuyan veya sosyal bilim okuyup da bu konulara merak salan üniversite öğrencileriyle insan hakları eğitim programları yapıyoruz, Strazburg’da birkaç defa yaptık. Bu insan hakları eğitim programlarının içeriğinde, bir saldırıya uğradığınızda bireysel ve kurumsal olarak, dernek olarak neler yapmanız lazım, yanınızdaki bir kişi veya bir dernek böyle bir saldırıyla karşılaştığında neler yapabilirsiniz, ülke ülke haklarınız neler, kendinizi nasıl savunabilirsiniz, hukuki olarak neler yapabilirsiniz gibi; “advocacy” yani savunuculuk eğitimi verdik aslında 56 üniversite öğrencisiyle. Bunları, tabii, 2019’da yapabildik, 2020’de pandemiden dolayı malumunuz bunları yapamadık, 2019’da tüm bu faaliyetlerimizi yaptık. 2020’de de on-line olarak bunları yaptık Sayın Başkanım.

12 ülkede 64 avukat ve hukukçuyla buluşma yaptık, bunların içerisinde başkonsolosluk hukukçularımız var bir de bizim irtibatla olduğumuz yine Avrupa’daki Türk hukukçular var. Yine Strazburg’da onlarla bir buluşma yaptık hem bu konuyu değerlendirdik hem de yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın Türkiye’deki iç mevzuatta karşılaştığı sorunları da konuştuk. Yani yurt dışında yaşayan bir Türk’ün emeklilik meselesi var, askerlik meselesi var -efendime söyleyelim- mavi kart meselesi var, eğitimle alakalı sıkıntıları var.

Buna ilişkin mevzuatlarla alakalı da biz geçtiğimiz yıl bir çalışma yapmıştık: Yurtdışında Yaşayan Türk Vatandaşlarına Yönelik Türkiye’deki Kamu Hizmetlerinin İyileştirilmesi Projesi ve binden fazla evrak taradık ve yurt dışındaki Türklere yönelik 20’den fazla mevzuatın ve uygulamanın olduğunu gördük. Bunların iyileştirilmesiyle alakalı kamu kurumlarımızla gittik, görüştük. İşte, noter meselesinden -efendime söyleyeyim- yurt dışında mahkûm olan bir Türk’ün vasilik meselesine kadar, çok detay meselelere kadar gidip bunları, bu hukukçularımızdan aldığımız geri bildirimler ve STK’lerle yaptığımız görüşmeler neticesinde kamu kurumlarımızla görüşüp bildirdik.

Son olarak da, bu istişare toplantılarımıza zaten devam ettik.

Dava destekleri şöyle Sayın Başkanım, sayın vekillerim: Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız bir saldırıya uğradığında -birinin örneğini vereceğim, yanıma almamışım ama aklımda zaten- ya bireysel olarak ya da konsolosluklar üzerinden bize bunları belirtiyorlar yani “Şöyle bir saldırı yaşandı.” ve kamuoyunun genellikle gündemine yansıyan. Mesela, geçtiğimiz sene kasım ayında Fransa’nın Albertville şehrinde Peygamber’imize yapılan karikatüre tepki gösteren okuldaki çocuklar gecenin bir vakti evlerinden alınmışlardı malumunuz. O konuyu takip ettik, takip ediyoruz bir davada hukuki destek veriyoruz, maddi destek de veriyoruz, başkonsolosluğumuz riyaset ediyor, bizim hukukçularımız da var aynı zamanda. Bunun gibi birçok davaya destek oluyoruz, YTB’nin kendi imkânlarıyla. Bu konuda kurumuzda Fatih Bey, İnsan Hakları Hukuk Koordinatörümüz aynı zaman da hukukçu avukat; Dilek Hanım, doktor kendisi hem akademisyenimiz hem de... Diaspora Araştırmaları Koordinatörlüğü kurduk. Tüm bu akademik araştırmaları bu koordinatörlüğümüzle yapıyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Hukuk doktor mu?

DİASPORA ARAŞTIRMALARI KOORDİNATÖRÜ DİLEK AKDENİZLİ KOCAGÜL – Avrupa Birliği hukukunda.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Bu çalışmalarla Sayın Başkanım, bize gelen talepleri değerlendirip maddi desteklerde bulunuyoruz.

Yine, Avrupa’da sembol niteliğinde bazı davalar var. Mesela, Avusturya’da başörtüsü yasağı veya karnelerde “İslam” ibaresi yerine -Avusturya İslam Toplumu vardır, Almanca kısa yazısı IGGÖ- IGGÖ’nün adının yazılmaya çalışılması gibi. Oradaki STK’lerimizin takip edeceği davalarda onları yönlendirmek ve içtihat oluşturabilecek uluslararası yargıya intikal etmiş davalara destek olmaya çalışıyoruz. Tabii, bunlar olurken genelde kurumdaki bu hukuki müktesebatı kullanmaya gayret ediyoruz. Yine, derneklerimiz uğradıkları saldırılarda bize başvuruyorlar, bir çoğuna hukuki yönlendirme yapıyoruz, avukat tavsiyesinde bulunuyoruz, maddi desteklerimiz de çok fazla.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet, toparlarsak Sayın Başkanım, seçime belki ara vermeden bitiririz.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Hemen toparlıyorum.

Başkanım, bu konuda ciddi bir kapasite eksikliğimiz var. Avrupa’da çok iyi gençlerimiz var. Bu gençlerimizin bu alanlara yönlendirilmesi gerekiyor. Bu konuyla alakalı gençlerimize bir burs programı başlattık. Biz yurt dışından 15 bin uluslararası öğrenciyi burslandırıyoruz ta Paraguay’dan Moğolistan’a kadar; çok başarılı öğrenciler. Ama bizim Avrupa’da kendi gençlerimiz var. Bu gençlerimize yönelik farklı burslar veriyoruz. Yurt dışında hukuk lisans ve lisansüstü öğrencilerine, hukuk okuyan, stajyer avukatlara yani bir avukatlık bürosunda staj yapan bizim Türk gençlerimize, bizim vatandaşlarımıza on iki ay boyunca aylık 500 avro destek oluyoruz ve onları derneklerimize ve başkonsolosluklarımıza yönlendiriyoruz. Bu anlamda, hem biz bir “network” kazanıyoruz YTB olarak hem de buradaki kapasiteyi STK’lerimizle paylaşıyoruz. Şu an 19 bursiyerimiz var, Avrupa’da 19 hukuk öğrencisine bu konuda destek veriyoruz.

Bunu da ek olarak koymuştum. Vatandaşlarımızla doğrudan temasta bulunmaya çalışıyoruz, yerinde STK ziyaretleriyle 2019'da 2.587 kişiyle birebir görüşmeler yaptık.

Son olarak -bunları da ek olsun diye koymuştuk, bunların devamı da var ama- öz güvenli bir gençlik oluşturmaya çalışıyoruz bu hususlarda. Türkiye Stajları Programı uyguluyoruz. Mesela, Fransa Sorbonne'da bir çocuğumuz var, hukuk okuyor, Adalet Bakanlığında staj yaptırıyoruz; var böyle arkadaşlarımız.

2019 yılında Avrupa'dan 144 gencimize Türkiye'de kamu kurumlarında staj yaptırdık, savunma sanayisi dâhil olmak üzere. University of London'ın Queen Mary College'inde yüksek lisans yapıyor, biz Dışişleri Bakanlığında staj yaptırıyoruz biraz Türkiye'deki sistemi de tanısinlar diye.

Genç Liderler Programı klasik bir liderlik programıdır Avrupa'daki gençlerimizin kişisel gelişimine katkı sağlamak için.

Yine, Evliya Çelebi Gençlik Köprüleri de çoğunluğu Türkiye'yi daha önce hiç görmemiş, aileleriyle buraya gelenlerden ziyade Türkiye'yi görmemiş gençlerimizi Türkiye'ye getiriyoruz. 2019 yılında 3.200 katılımcı getirmiştik. Tabii, 2020 yılında pandemiden dolayı getiremedik.

Bunlar da gençliğe yönelik faaliyetlerimiz. YTB gençlik buluşmaları yapıyoruz, gençlik iftarları düzenliyoruz. Sosyal gelişmişlik, İletişim Akademisi... Bunların hepsi gençlere yönelik yaptığımız faaliyetler.

Son olarak da 2020 yılında 20 milyon TL'ye yakın farklı projelerde STK'lerimize desteklerde bulunmaya gayret ettik.

Benim sunumum bu kadar. Arz ediyorum Sayın Başkan.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bir kere, öncelikle çok teşekkür ediyorum. Zaten ben raporlarınızı gerçekten bütün ayrıntısıyla okuyarak geldim buraya. İnşallah diğer arkadaşlarımız da bir göz atabilirlerse...

Bu çok önemli, en başından beri çalışmalarımızda gördüğümüz şey Avrupa Birliğinin kendi bünyesi içerisinde ırkçılık motivasyonlu ve İslamofobi, İslam düşmanlığı konusunda bir kayıt merkezinin bulunmaması. Genel olarak, buralarda da farklı isimler altında kayıtların yapılması en büyük handicap gibi görünüyor. Yani bu, aslında, ülkelerin kendilerinin gelen bu tehlikeye bir göz kapaması gibi görülebilir çünkü en nihayetinde, var olan bu saldırıları yapan kişiler bu ülkelerin vatandaşları ve buralarda yaşıyorlar. Dolayısıyla, en başta kendileri açısından bir tehlike oluşturduğunun farkına varılması gerekiyor.

Bir terim kullandınız “Müslüman karşıtı ırkçılık” terimi. Tabii, biz Komisyonumuzun adını belirlerken bunu tartıştık esasen “İslamofobyaya mı, İslam karşıtlığı ya da düşmanlığı mı koyalım.” diye. Ama en nihayetinde, İslamofobi, dünyada herkes tarafından aynı içerikle tanımlanan, aynı isimle tanımlanan ve aynı algıya sahip bir kavram olduğu için bu anlamda bunu kullandık. Ama sizin de bahsettiğiniz gibi antisemitizm hem Yahudilik inancına hem de o ırka ait bir şeymiş gibi değerlendiriliyor ve her ikisini kapsayan bir terim. Bunun üzerinde gerçekten önemli bir temas bu, buna teşekkür ediyorum.

Sizin burada yapmış olduğunuz açıklamalarda oluşturulan bir site var. Bunu da çok değerli bulduğumuzu özellikle ifade etmek isterim Değerli Başkanım.

Uluslararası düşünce kuruluşu, Cenevre'de. Bunu pek anlayamadım. Şu anda böyle bir şey yok ama bir düşünce var bu konuda.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN - Evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Siz bunu destekleyeceksiniz anladığım kadarıyla.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Başkanım, işin doğrusu bizim, Türkiye’den yaptığımız bu çalışmalar -bizim on yıllık tecrübe kurumdaki, ben de kurumdaki arkadaşlarla, bu işi bilen arkadaşlarla konuştuğumda- gün sonunda hem coğrafi olarak uzak kalıyor hem de Avrupa’da daha çok aksiseda, makes bulabilmesi için oradan, yerinden konuşmak lazım yani bu sözleri oradan söylemek, söyletmek lazım. Bazen de Türkiye’den söylenenlere kulaklar da tıkalı olabiliyor farklı saiklerle. Dolayısıyla, biz Cenevrede... Cenevre’de STK kurulması çok kolay Sayın Başkanım, o yüzden yani rahat STK kurulabiliyor. Türklerin içinde olduğu, bu konuyla ilgili, bu konuya hususi çalışan bir düşünce kuruluşunun çok kıymetli olacağını düşünüyoruz.

Bizim nihai amacımız, burs verdiğimiz bursiyerlerin içerisinde birkaçının, akademik nosyonu olan da birkaçının yani avukatlık yapmanın yanı sıra akademisyenliğe devam edecek olan birkaçının önümüzdeki yıllarda yine desteklenerek böyle bir yapının içerisinde olmalarının, beş sene, on sene sonra bu konuyla alakalı bu raporları, bu analizleri onların çıkarmalarının daha faydalı olacağını düşünüyoruz. Biz -İngilizce “grassroot” derler- tabandan tavana doğru bir hareketin adımlarını atıyoruz burslarımızla, bu yaptığımız buluşmalarla; kendimiz öyle düşünüyoruz, işte, bizim bu saldırı raporlarıyla. Bu işin beş yıl sonra oraya doğru evrilmesi yani Türkiye’den YTB bu işi yapıyor ama esas Avrupa’dan da bir düşünce kuruluşu bu konuya sahip çıkıyor diye...

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Anladım, tamam.

Şimdi, burada bir de bu Hak ve Özgürlükler Güncesi’nde -ben baktım; siz de ifade ettiniz- “mevzuatta olumlu ve olumsuzluklar” diye... Tüm mevzuat taramasını yaptınız mı Avrupa Birliği’nin? Yani şöyle bir şey söylemek istiyorum Sayın Başkanım: Bu, şimdi, bizim için çok değerli olacak. Yani Avrupa Birliği üyesi, Avrupa Konseyi üyesi 47 ülkeyi düşünelim; 47 ülkenin hem kanun düzeyinde hem alt düzeyde, uluslararası normlarla belirlenmiş... Ya da taraf olsalar bile biz biliyoruz ki kendi iç hukuklarına yansıtılmayan çok sayıda uluslararası hüküm var. Dolayısıyla, yansıtmaktan imtina edilen hükümler var. Bunlar yansıtılmadığı gibi, bir de taraf oldukları sözleşmelere rağmen, taraf olunan sözleşmelere rağmen bu sözleşmelere aykırı içerikte mevzuat metinlerinin de varlığını biliyoruz. Bunlarla ilgili bir çalışma var mı elinizde? Yani tüm mevzuat taraması yapılarak -bizdeki kanun, yönetmelik ve alt metinler; bahsettiğimiz gibi- burada uluslararası insan haklarına, uluslararası hukuk metinlerine aykırılık teşkil edecek metinler var mı?

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Başkanım, müsaade eder misiniz, uygun görürseniz Dilek Hanım cevap versin.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Buyurun Dilek Hanım, hızlı hızlı ama...

DİASPORA ARAŞTIRMALARI KOORDİNATÖRÜ DİLEK AKDENİZLİ KOCAGÜL – Sayın Başkanım, biz uluslararası sözleşmelerin metinlerini sizin belirttiğiniz gibi taradık; 8 ülke için de oradan hizmet alımı yoluyla 8 ülkenin mevzuatındaki boşluklar ve ayrımcılıkla mücadelenin, nefret suçlarıyla mücadelenin rehberlerini yazdırdık. Dolayısıyla, o söylediğiniz taramayı 8 ülke özelinde yaptırдық. Önümüzdeki dönemde de kalan ülkelere... 15 ülkeye tamamlamak istiyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tamam.

DİASPORA ARAŞTIRMALARI KOORDİNATÖRÜ DİLEK AKDENİZLİ KOCAGÜL - Biz kendimiz uluslararası standartları taramıştık, oradaki yerel uzmanlar da da ülke mevzuatlarının taramasına başladı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Peki.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Bizim Türk hukukçularımıza yaptırdık.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tamam, peki.

O zaman bunu bir kitap hâline, bir rapor hâline getirdiyseniz, Türkçe olarak, Komisyonumuza bunu istiyoruz.

DİASPORA ARAŞTIRMALARI KOORDİNATÖRÜ DİLEK AKDENİZLİ KOCAGÜL - Hazırlık aşamasında. Hemen iletelim Başkanım.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Tabii ki Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tamam, bu birincisi.

İkinci olarak, sanırım 8 ülke bu büyük ülkeler.

DİASPORA ARAŞTIRMALARI KOORDİNATÖRÜ DİLEK AKDENİZLİ KOCAGÜL – Tabii.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Yani içerisinde çok sayıda Türk ve Müslüman yani...

DİASPORA ARAŞTIRMALARI KOORDİNATÖRÜ DİLEK AKDENİZLİ KOCAGÜL – Nüfusun en yoğun olduğu...

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda, Avusturya, İsviçre, İngiltere...

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Anladım.

Peki, hemen şimdi arkadaşlarımızın sorularına geçiyorum.

Bu arada seçim de başlamış.

Sayın Tanal, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum açıklamalarınız için.

Bir: Şimdi, sizin sosyal medyanızda hukuk öğrencilerine yönelik bu bursunuz ne zaman başladı?

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Bu sene başladı. Başvuru tarihleri...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hangi yıldan itibaren?

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – 2020 itibarıyla vermeye başladık.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yeni yani...

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Tabii, tabii, yeni.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O zaman benim sizden istirhamım şu: Genellikle Avrupa'ya öğrenci gönderen Türkiye'deki liseler belli yani aşağı yukarı belli. Bu uygulamalarınızdan bu liselerin haberi yok, öğrencilerin haberi yok; eğer haber alınıyor ise de çevrenizdeki belirli bir kesim bunu bilebiliyor. Bir öğrenci velisi olarak benim sizden istirhamım... Benim oğlum Viyana hukukta öğrenci ve bu sene pandemi nedeniyle İstanbul hukuka naklini aldık biz. Yani oradaki öğrenciler... Bu konuda sizden istirhamım şu: Tüm konsolosluklarda, elçiliklerinizde, hatta sosyal medyalarınızda öğrencilere yönelik bu bursu anlatmanızda yarar var.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Sayın Vekilim, tabii, biz bu öğrencilerin sonra Avrupa'da kalmasını istediğiniz için ortaöğretimi Avrupa'da okuma şartı getirdik. Çünkü oradaki gençleri belki...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Zaten ailesi orada oturuyor, onun imkânı var.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Tabii.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Mükünse o zaman bunu Türkiye’den gidecek, imkânı olmayan öğrencilere yapın. Yani benim imkânım vardı, ben karşıladım ama imkânı olmayan, hakikaten çok iyi, donanımlı öğrencilerimiz var. Genellikle mantık nedir? Burslar imkânı olmayana verilir. Sizin buradan giden öğrenciye, imkânı olmayana vermeniz gerekirken diyorsunuz ki: “İlkokulu, ortaokulu orada okuyan...” Zaten onun ailesi orada. Yani bunu biraz daha gözden geçirmekte yarar, bu bir.

İkincisi: Çalışmanız çok güzeldi, kutluyorum. Genellikle “din düşmanlığı” “ırkçı saldırı” vesaire, tüm o nitelendirmeler acaba Avrupa’daki bu sağcı partilerin yükselişle birlikte mi yükseldi yoksa... Böyle bir çalışma var mı, bilemiyorum.

Üçüncü sorum şu: Yurt dışındaki ziyaretinizi... Evet, Sayın Başkanımızın Başkanlığında biz yurt dışına gitmedik ama önceki dönemlerde, 24’te çok gittik; yine Komisyon üyesiydim ben. Orada mümkün olduğunca Yurtdışı Türkler Başkanlığı... Oradaki cemevlerine, Atatürkçü Düşünce Derneğine Cumhuriyet Halk Partisinin bulunan temsilciliklerine ziyaretlerinizden çok fazla haber verilmiyor, bilgi verilmiyor. Biraz önce konuşmanızı mümkün olduğunca... Biz herkese eşit mesafede, orada bulunan tüm Türk sivil toplum kuruluşlarını ziyaret ediyoruz. Bunun bir eksiklik olduğuna dair bize arkadaşlarımız serzenişte bulundular. Dilerim ve umarım bunu da sizler halledersiniz.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunarım.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Bir cümle cevap verebilir miyim Sayın Vekilimize?

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sayın Başkanım, evet, buyurun.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Sayın Vekilim, tabii, burada esas amacımız, biz Avrupa’daki Türklere verdiğimiz burslarda... Malumunuz, Millî Eğitim Bakanlığı yurt dışına öğrenci gönderiyor Başkanım ama son yıllarda Avrupa’daki Türklerin sosyoekonomik durumlarında da çok bir iyileşme görüyoruz. Hakikaten iyi hukukçular var orada, orada hukukçuluk yapacak, onlara destek olmaya çalışıyoruz.

Yurt dışı ziyaretlerinde mesela... Atatürkçü Düşünce Derneği Almanya Başkanı Doktor Mustafa Bey, çok yakın görüşürüz. Ben çok fazla Alevi derneğine gittim, hatta geçen sene bir muharrem iftarına da gittik ve çok da güzel geçti. 33 tane Alevi derneğini Avrupa’da ziyaret ettik.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani üstat, diğerlerine gittiğinde eşit mesafede gidin ki kucaklayalım herkesi.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tabii, tabii.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Sayın Vekilim, o konuda...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani ben bunu şey anlamında söylemiyorum...

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bir temenniye dile getiriyor yani herhangi bir ithamda bulunmuyor Sayın Başkanım.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Biz daha dikkat etmeye çalışırız ama bugüne kadar olmayan bir dikkati sarf ettim ben, onu bilmenizi istiyorum yani çok gidiyoruz.

ALT KOMİSYONU BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Teşekkürler.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Sayın Başkanım...

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Buyurun Metin Beyciğim.

En son Metin Bey’e söz verelim.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Ülkücü gruplar hakkında son zamanlarda bir karar alıyor Avrupa Birliği biliyorsunuz, 19 Mayıs'ta da bazı kararlar aldı. Bunlarla da ilgili herhâlde takibiniz vardır çünkü Müslüman, Türk dedikten sonra ülkücü hareketin de içine girmemesi mümkün olmadı ve bunu terör örgütleriyle eş değer tutmaya çalışan bir zihniyet var, hatta “Ermeni soykırımını tanımalıyız.” vesaire gibi altlarına alt başlıklar da eklediler. Bunlar hakkında da inşallah çalışmalarınız vardır, çalışmalarınız olduğuna inanıyorum. Kısa kesmek durumundayım şimdi.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Sayın Vekilim, Şentürk Bey’le de bu konuları yakinen görüşüyoruz, Almanya Demokratik Ülkücü Türk Dernekleri Federasyonu Başkanı, Almanya’daki yasayı da yakından takip ettik. Çok yakın takip ediyoruz derneklerimizi. Daha önce Avusturya’da olmuştü ülkücü işaretin yasaklanması, siyasi bir sembol olarak görüldüğü için. Yani hepsini takip edip iletişime geçiyoruz. Genellikle zaten bu tür derneklerimiz kendi hukukçuları var, mütalaalarını oluşturup itirazlarını yapıyorlar. Bazen bizim görünür destek vermemiz aleyhlerine de olabiliyor. O hususa dikkat etmeye çalışıyoruz, onlara en az zarar verip maksimum destekleyecek şekilde iletişim kurmaya çalışıyoruz ama bu konuyla alakalı takibimiz var.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Teşekkür ederim, sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet Sayın Başkanım, çok teşekkür ederiz. Sizi çok daha geniş bir formatta, bütün detaylarıyla beraber dinleme imkânımız olacak inşallah. Önümüzdeki süreçte tekrardan bir araya gelebiliriz. Bu vesileyle, verdiğiniz bilgiler için, yaptığınız güzel çalışmalar için size teşekkür ediyoruz, çalışmalarınızda bundan sonraki süreçte başarılar temenni ediyoruz. Hakikaten Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, kuruluş sürecinden itibaren bu anlamda çok güzel hizmetlerin altına imza atıyor ve gün geçtikçe de bu noktadaki çabalarını artırıyor.

Ben teşekkür ediyorum, başarılar diliyorum, çok sağ olun.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Davet ettiğiniz için teşekkür ederiz Başkanım.

Kapanma Saati: 16.23

